

[Christmas Møller.]

spørgsmaalet i et Relief, hvor man maatte have hele Billedet frem paa den Maade, jeg har gjort det, var forkert, og derfor mener jeg, at det er det ærede Medlem, der har Uret, og mig, der har Ret.

P. Munch: Den Hovedsætning, der fandtes i Udtalelserne af den ærede Ordfører for Partiet Venstre, var den, at vi maatte have en Valgordning, der tillod, at der blev et Flertal i Tinget, som svarede til og vilde følge den Politik, „man“ vilde have ført. Jeg maa tilstaa, at jeg er ikke klar over, hvad den ærede Ordfører for Venstre mente med denne Sætning. Hvem er „man“? Hvis man vil sikre, at Vælgerflertallet faar et Flertal i Tinget, er der kun een eneste Vej at gaa, og det er den fulde Gennemførelse af Forholdstalsvalgmaaden. De Systemer, det ærede Medlem anbefalede, kan ikke komme til at virke til dette Formaal. Hvad er da dette „man“? Vil det sige, at vi skal have en Valglov, der under næsten alle Situationer sikrer, at for det, Begrebet „man“, taget i Venstres Forstand — med andre Ord Venstre —, vil skabes der ogsaa et kunstigt Flertal her i Tinget? Jeg tror nu ikke, det vil være let — hvis det er det ærede Medlems Tanke, og ellers ser jeg ikke, at der overhovedet er nogen virkelig Tanke i den Sætning, han har udtalt om at tilvejebringe en Valglov af en saadan Beskaffenhed.

Men ellers var jo aabenbart det Ideal, det ærede Medlem tegnede for os, en Tilbagevenden til det rene Flertalssystem. Det skulde gennemføres ved en Grundlovsforandring i to Tempi, den første ikke røkende selve Grundlovens Ord, men undergravende den ved et Valgsystem, der virkede paa en saadan Maade, at det kunde blive til en Forberedelse af en senere Grundlovsforandring. Og derfor har den ærede Ordfører for de Konservative jo Ret, naar han sagde, at den eneste, der her i Dag og i Gaar har anbefalet en Fremgangsmaade, som virkelig vilde rejse Forfatningskamp herhjemme, var den ærede Ordfører for Partiet Venstre.

Den ærede Ordfører vil imidlertid ved at gaa den Vej ganske utvivlsomt kun opnaa — hvis det skulde blive til Virkelighed, hvad jeg nu ikke regner med det

bliver —, at der skabtes særegne Betingelser for et socialdemokratisk Flertal paa et Tidspunkt, hvor Socialdemokraterne ikke var Flertal af Vælgerne. Det er naturligt, om dette kunne virke fristende for Socialdemokraterne, men Erfaringen viser jo, at saa uforstandige at lade sig friste af denne Løkkemad er Socialdemokraterne ikke; de ved, hvad Følgerne vilde blive i Form af Opløsning og Forvirring for deres eget Vedkommende.

Det ærede Medlem henviste til andre Lande og sagde: Se nu vokser alligevel i andre Laade Stemningen for at vende tilbage til Flertalssystemet. Med Hensyn til andre Landes Erfaringer paa dette Omraade er det mit Indtryk, at der er kun et eneste Land, i hvilket Flertalsvalg har virket paa en hensigtsmæssig eller i hvert Tilfælde taalelig Maade. Dette Land er Frankrig, og det beror paa to Ting. For det første dette, at Frankrig aldeles ikke har Flertalsvalg paa den Maade, som Venstre er Talsmand for herhjemme, men har Flertalsvalg i Forening med frit Omvalg bagefter; og for det andet af den Grund, at Frankrig med sine særegne sociale og provinsmæssige Forhold har ganske usædvanlige Betingelser for at opnaa et nogenlunde taaleligt Resultat ogsaa ved et Flertalsvalg.

Det andet Land, der fremstilles som Mønsterlandet for Flertalsvalg af den Art, man her ser hen til, England, tror jeg uden Overdrivelse at kunne sige om, at slettere Resultater, end de sidste Valg har bragt dér, naar man søger gennem Valgene at faa et Udtryk for Folkets Villie, skal man lede om; og at dette System skulde bestaa i England uden fuldkommen at nedbryde den engelske Politik i de kommende Tider; tror jeg ingen, der kender Forholdene, vil tænke sig Muligheden af. Traditionens Magt er stærk i det Land, og derfor vil Systemet rimeligvis bestaa en rum Tid, efter at det har overlevet sig selv; og komme til at gøre England vidtrækkende Skade. Men dette turde dog ikke være noget Grundlag for, at vi i vort Land skulde efterligne, hvad der sker dér.

Det, som det ærede Medlem haabede paa at kunne blive befriet for ved Hjælp af et saadant Valgsystem — jeg ser bort fra, om det overhovedet kunde bringe de Følger —, er dette, at ulykkelige Ministerier skal have